
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2014:4

Fastan behöver vi ta fasta på

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2014:40 om fastan. Motionärerna föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att kartlägga hur vanor kring fastan konkret och teologiskt tillämpas inom Svenska kyrkans församlingar. Gudstjänstutskottet delar motionärernas synsätt att fastan är en viktig del av den kristna traditionen och att den behöver synliggöras, diskuteras och brukas. Utskottet menar dock att frågan framför allt bör behandlas lokalt och pastoralt på ett sätt så att fastan kopplas samman med en fördjupad relation till Gud och medmänniskan.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:40.

Motionens förslag

Motion 2014:40 av Ylva Wahlström och Heléne Lundström, Fastan behöver vi ta fasta på

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att kartlägga hur vanor kring fastan konkret och teologiskt tillämpas inom Svenska kyrkans församlingar.

Bakgrund

Att fasta har en mycket lång tradition i den kristna kyrkan och fasta som företeelse kan man också finna i många andra religioner. I bibeln omnämns fastan t.ex. i Matt. 4:1–11 där Jesus förs ut i öknen av Anden för att sättas på prov och där Jesus fastar i 40 dagar och i Matt. 6:16 där Jesus säger: ”När ni fastar, se då inte dystra ut som hycklarna som vanställer sitt utseende för att människorna ska se att de fastar”. Genom åren och i olika fromhetstraditioner har fastan tagit sig olika uttryck i den kristna kyrkan.

I den kristna traditionen finns olika fasteperioder. I Svenska kyrkan inleds det som ofta i dagligt tal brukar benämnas som fastetiden med askonsdagen och sträcker sig, ungefär sex veckor framåt, till påsk (en annan större fasteperiod är julfastan). Fastetiderna markeras i Svenska kyrkan inte minst av att gudstjänsterna får en annan karaktär i såväl ord som musik. Många församlingar firar också karnevalsgudstjänster som inledning på fastetiden.

Under fastetiden före påsk genomför varje år Svenska kyrkan sin fastekampanj – till förmån för det internationella arbetet – präglad av stort engagemang av såväl enskilda som grupper. Under 2014 (2/3–13/4) gick kampanjen under namnet *ALLT*

för att utrota hungern. Mer än 33 miljoner kronor samlades in vilket är en ökning gentemot resultatet 2013 med 1,6 miljoner kronor. Pengarna har t.ex. gått till mikrolån som ger människor möjlighet att låna pengar och starta verksamhet för att försörja sig. De har gått till utbildning som ger småbönder kunskap hur de kan odla så att de får större skördar, få mat för dagen och ett överskott till skola, hälsovård och annat. Pengar har också gått till toaletter som minskar dödliga sjukdomar och ger friskare barn som orkar gå i skolan.

År 2013 kom den första i en serie av ärkebiskopen rekommenderade böcker för enskild eller gemensam reflektion under fastetiden. I förordet till den första boken *Gränslandet* av Hans Stiglund skriver ärkebiskopen:

Fastan är för mig en tid för eftertanke, lyssnande och berättande. Kanske får denna tid många med mig att längta efter fördjupning och berättelser som rör både trons och livets stora frågor. /.../ Jag vill under några år rekommendera en bok för enskild eller gemensam reflektion under fastetiden. Böckerna kommer att ingå i en planerad serie kallad Ärkebiskopens fastebok och ges ut årligen.

I seriens andra bok *Seendets Gud* av Gunilla Renöfält Henningsson pekar ärkebiskopen i förordet på den ofta undanskymda plats fastan har haft i vår kyrka:

Vår kyrkotradition har talat föga om fasta. Rädslan för gärningsrättfärdighet har varit stark – och säkert också lusten att slippa besvär.

Serien Ärkebiskopens fastebok är ett sätt att föra fram fastan på ett tydligare sätt.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:40.
--

Fastan är ett inslag i Sverige, buret såväl av svenskar med invandrarbakgrund från skilda religioner och traditioner som en del av den lutherska traditionen. Gudstjänstutskottet stöder därför motionärernas vilja att stärka och synliggöra fastans ställning inom Svenska kyrkan. Utskottet menar dock att en kartläggning av vanor kring fastan inom Svenska kyrkan inte leder rätt, frågan är framför allt av pastoral natur.

Idag görs mycket relaterat till fastan, inte minst fastekampanjerna och bokserien *Ärkebiskopens fastebok*. Genom fastekampanjen sätts fastan in i ett större perspektiv av rättvisa och solidaritet med hela skapelsen. Genom ärkebiskopens bokserie vänds blicken inåt mot den egna personen och en andlig resa. Båda perspektiven är viktiga och går inte att skilja från varandra.

Det är dock viktigt att fastan framför allt aktualiseras i församlingen. Det kan ske genom predikningar, liturgiskt material, samtal med mera. Här kan fastan som försakande visa på dess möjlighet till en fördjupad relation till Gud och medmänniskan.

Med hänvisning till ovan förda resonemang föreslår utskottet att motion 2014: 40 avslås.

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Nanna Tranströmer, Lennart Åström, Maria Johansson-Berg, Johan Åkesson, Ola Isacsson, Torvald Johansson, Berth Löndahl, Katarina Ramnerö Ödestad, Sven Milltoft, Kenneth Nordgren, Sonja Grunselius, Kristina Backe, Alve Svensson och Jan Segerstedt.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Niklas Nilsson, Gunilla Bengtsson, Roger Olsson, Gun Alingsjö Bäck, Lisa Tegby, Dag Sandahl, Per-Arne Waldenvik, Lena Jönsson, Anders Åkerlund, Jerker Alsterlund, Aron Emilsson, Bengt Inghammar och Elise Nilsson.

Biskoparna Esbjörn Hagberg och Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.